

Het gebruik van kunstmest: een kunst

Hoe zorg ik voor een uniforme verdeling van de kunstmestkorrels zonder buiten de grenzen van het perceel te bemesten? Percelen oordeelkundig bemesten is voor elke landbouwer een uitdaging. Daarom organiseerde B3W, de Begeleidingsdienst voor een Betere Bodem- en Waterkwaliteit, op 21 oktober een thematisch uitwisselingsmoment rond het toepassen van kunstmest. Landbouwer Bert Demyttenaere was er te gast en legde uit hoe hij deze uitdaging aangaat.

Aandacht voor oordeelkundig kunstmestgebruik

Het oordeelkundig toepassen van kunstmest is voor Bert altijd al een aandachtspunt geweest, dit kreeg hij mee van zijn vader Geert. Het bemesten buiten de perceelsgrenzen is zowel ecologisch als financieel een verlies. Daarom bemesten ze steeds kant-af, zeker wanneer een waterloop langs het perceel loopt, maar ook als dit niet het geval is. Bert en Geert gaan hier nog verder in: ze ontwikkelden een machine om percelen waar in verschillende plantingen gewerkt wordt, enkel te bemesten waar ook effectief geplant wordt. Zo rendeert de toegediende hoeveelheid kunstmest maximaal.

Verschillende bemestingstechnieken

De brochure ‘Bemestingstechnieken en hun spreidingspatroon’, terug te vinden op de [website van de Vlaamse Landmaatschappij](#), is een handig naslagwerk waar landbouwers praktische tips en info kunnen terugvinden rond het toepassen van (kunst)mest. Er bestaan verschillende technieken voor het toedienen van kunstmest. Eerst wordt een onderscheid gemaakt tussen vaste en vloeibare kunstmest. Onderstaande tabel toont welke bemestingstechniek een breedwerpige techniek is en wanneer een kantstrooi-instelling mogelijk is.

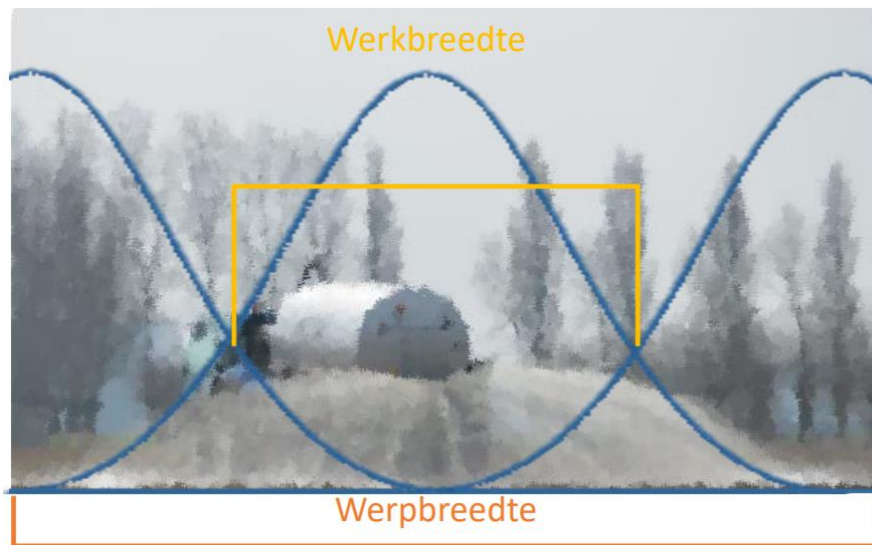
		Bemestingstechniek	Breedwerpige techniek	Met/zonder kantstrooi-instellingen	
Weergegeven met een blauwe hoofding in vervolg DEEL 1	Kunstmest Vast	9. Centrifugaalstrooier	x	x	
		10. Pendelstrooier	x	x	
		11. Pneumatische strooier			
	Kunstmest Vloeibaar	12. Vijzelstrooier			
		13. Rijenbemesting			
		14. Spuittoestel		x	
		15. Rijenbemesting			
		16. Spaakwielbemester			

DEEL 1

Figuur 1: Technische fiche bemestingstechnieken.

Bron: Brochure Bemestingstechnieken en hun spreidingspatroon. Vlaamse Landmaatschappij, publicatiedatum: april 2015, p3.

Het is belangrijk om te weten wat de werkbreedte en de werp- of strooibreedte is van het toestel. De werkbreedte is de breedte die nodig is om op basis van het verspreidingspatroon (en mits eventuele overlap) een zo egaal mogelijke spreiding van de meststoffen te krijgen, of kortweg: de afstand tussen twee werkgangen of rijsporen. De werp- of strooibreedte is de maximale breedte waarover de kunstmest gespreid wordt tijdens één werkgang.

Figuur 2: Werkbreedte tegenover werpbreedte

Bron: Brochure Bemestingstechnieken en hun spreidingspatroon. Vlaamse Landmaatschappij, publicatiedatum: april 2015, p4.

Bemestingsvrije strook

Om te voorkomen dat meststoffen in de waterloop terechtkomen (= meemesten) of dat deze oppervlakkig afspoelen naar de waterloop (= verliezen) moeten landbouwers een bemestingsvrije strook respecteren. Langs bevaarbare waterlopen, maar ook langs onbevaarbare waterlopen van eerste, tweede en derde categorie (welke waterlopen dit zijn, kan je terugvinden op de luchtfotoplannen bij de verzamelaanvraag) mag je niet bemesten met dierlijke mest, kunstmest of andere meststoffen in een strook van:

- 5 m breed vanaf de bovenste rand van een waterloop;
- 10 m breed vanaf de bovenste rand van het talud van een waterloop die gelegen is in het Vlaams Ecologisch Netwerk;
- 10 m breed vanaf de bovenste rand van het talud van een waterloop die gelegen is aan een steile helling.

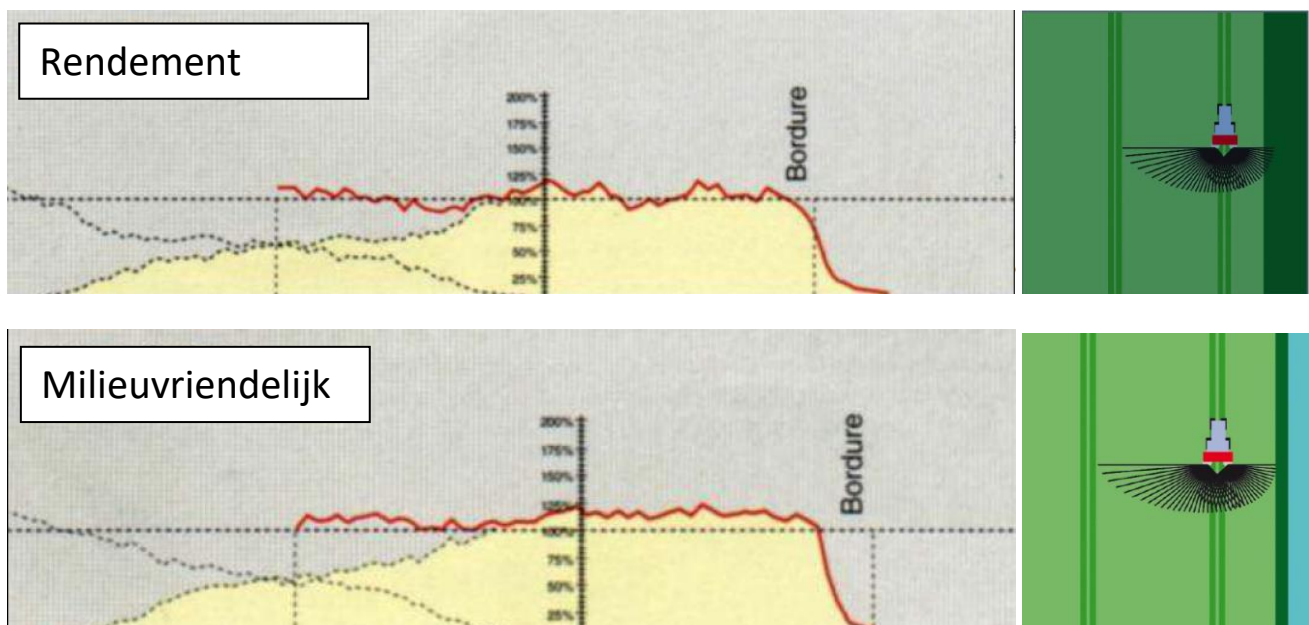
Kantstrooien

Simon Cool (onderzoeker precisielandbouw – ILVO) [licht toe](#) wat de mogelijkheden zijn bij het kantstrooien. Hierbij kunnen we twee types technieken toepassen: het kant-af strooien en het kant-op strooien. Bij het kant-af strooien wordt langs de perceelsgrens gereden en naar het perceel toe gestrooid, daarbij wordt de buitenste strooischijf uitgeschakeld. Geldt er een bemestingsvrije strook van 5m of 10m, dan rijdt je niet langs de perceelsgrens, maar wel de grenslijn 5m of 10m inwaarts vanaf de bovenste rand van de waterloop. Bij het kant-op strooien wordt op een halve werkbreedte van de perceelsgrens gereden en naar de kant toe gestrooid. De voorkeur gaat naar het kant-af strooien, omdat dit de meest nauwkeurige methode is en het meemesten van de mestluwestrook het kleinst is. Maar deze techniek is moeilijker toepasbaar wanneer een teelt aanwezig is met vaste spuitsporen. Voor percelen met schuine zijden is een sectiecontrole-systeem de oplossing. Zo wordt de strooibreedte automatisch aangepast en vermijdt je dubbele bemesting. Ook de keuze van strooier

(centrifugaal-, pendel- of pneumatische strooier) speelt een rol in de mogelijkheid om de juiste techniek toe te passen.

Aanvullend geeft Toon Demyttenaere, werkzaam bij Kuhn, een overzicht van de vier mogelijkheden van kantbemesting bij Kuhn-kunstmeststrooiers. Bij het eerste systeem, vooral van toepassing bij kleinere machines, bestaat de mogelijkheid om de positie en de lengte van de schoep aan te passen. Deze techniek is wel minder nauwkeurig. Voor het kant-af strooien kan een reflector geplaatst worden in het midden van de machine en wordt de buitenste kant van de machine gesloten. Ook kan het toerental en het valpunt van de korrels op de schijven aangepast worden. Een laatste mogelijkheid is het plaatsen van een reflector aan de buitenzijde van de machine, deze laat de korrels afbuigen en beperkt de werpafstand. Om deze reflector goed af te stellen, is het van belang dat je de strooitabelen volgt. Er zijn twee instellingen mogelijk. Bij de optie 'milieuvriendelijk' vallen de korrel niet verder dan de perceelsgrens, dan moet je de dosis wel met 20% verlagen. Wanneer je voor 'rendement' kiest, wordt de dosis voor 100% tot op de perceelsgrens toegediend maar wordt wel wat buiten de perceelsgrenzen bemest. Wanneer je bemesten buiten de perceelsgrens wil vermijden, stel je de strooier dus best in als 'milieuvriendelijk' als niet kant-af bemest kan worden.

Langs waterlopen zijn de centrifugaalstrooiers uitgerust met kant-af strooier en pneumatische strooiers het meest geschikt, ze zijn het veiligst voor de waterkwaliteit. Deze laatste strooien preciezer, ook bij korrels van lagere kwaliteit en korrels die minder windgevoelig zijn, waardoor meer korrels op de plaats terechtkomen waar je ze wil hebben (en zo dus zorgen voor een beter rendement) en er minder risico is dat ze op een verkeerde plaats terechtkomen.

Figuren 3-6: Voorbeeld strooicurve Rendement; Voorstelling strooi-instelling Rendement; Voorbeeld strooicurve Milieuvriendelijk; Voorstelling strooi-instelling Milieuvriendelijk

Meer weten?

Ter volledigheid werden tijdens dit uitwisselingsmoment de voor- en nadelen van vloeibare meststoffen aangehaald en werd stilgestaan bij de kwaliteit van kunstmestkorrels, het correct afstellen van de kunstmeststrooiers en de verplichting tot het bijhouden van een kunstmestregister. Wil je hier meer over

weten? Dan kan je de presentatie van het thematische uitwisselingsmoment 'De kunst om kunstmest correct te gebruiken' van vrijdag 21 oktober [hier](#) herbekijken. Voor **meer informatie** kun je contact opnemen met anneline.brouckaert@b3w.vlaanderen.be.

Ook dit jaar staan er enkele thematische uitwisselingsmomenten rond het efficiënt gebruik van kunstmest op de planning. Het eerste van de reeks vindt plaats op 23 maart op het Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw in Bocholt. Meer informatie over dit evenement vind je [hier](#).

Wil je een van deze uitwisselingsmomenten bijwonen of wil je graag meer weten over andere mestproducten? Surf dan naar de B3W-webpagina ([b3w.vlaanderen.be](#)), schrijf je in en word lid van de groep 'mestproducten' (kies in het keuzemenu 'groepen' en kies hier de groep van uw interesse 'mestproducten'). Of hou onze [evenementenpagina](#) in de gaten.

Auteur: Brecht Catteeuw – B3W

//

Over B3W

Dertien Vlaamse praktijk- en onderzoekscentra zetten hun schouders onder de Begeleidingsdienst voor een Betere Bodem- en Waterkwaliteit (B3W). Samen beheren we het kennisnetwerk en vertalen we die kennis naar direct toepasbare richtlijnen en handvaten voor land- en tuinbouwers in functie van een oordeelkundige bemesting en een geïntegreerd bodembeheer. We vinden het daarin belangrijk om ook de land- en tuinbouwers te betrekken en hun ervaring en kennis op te nemen, alsook om hun creativiteit te stimuleren.

Onze medewerkers, met name de adviseurs en onderzoekers van de praktijk- en onderzoekscentra, brengen de verzamelde kennis ook rechtstreeks tot bij de land- en tuinbouwers. Ons multidisciplinaire team heeft belangrijke troeven om de adviesdienst tot een succes te maken:

- In elk deel van Vlaanderen kunnen we begeleiders inzetten met kennis van het specifieke terrein en de aanwezige sectoren en teelten;
- Onze begeleiders hebben uitgebreide ervaring in het begeleiden van land- en tuinbouwers en het demonstreren van goede praktijken;
- Er is ook academische expertise in het consortium aanwezig, waardoor de B3W-werking continu gevoed wordt met de laatste wetenschappelijke inzichten rond duurzaam bodem- en nutriëntenbeheer.

Op zoek naar meer info? Neem dan zeker een kijkje op onze website ([b3w.vlaanderen.be](#)).